

Ammattikorkeakoulu- pedagogiikka suoma- laisten väitöskirjojen valossa (1996–2016)

Mervi Friman

KT, tutkimuspäällikkö
Hämeen ammattikorkeakoulu
mervi.friman@hamk.fi

Pentti Rauhala

dosentti
ph.rauhala@gmail.com

Mauri Kantola

VTM, senior adviser
mauri.kantola@turkuamk.fi

VERTAISARVIOITU
KOLLEGIALT GRANSKAD
PEER-REVIEWED
www.tsv.fi/tunnus

Tiivistelmä

Tässä katsauksessa kuvataan ammattikorkeakoulupedagogiikkaan kohdistunutta tutkimusta sekä määrällisesti että laadullisesti Suomessa julkaistujen väitöskirjojen kautta. Koulutustehtävä on alusta pitäen ollut ammattikorkeakoulutuksen kivijalka, jonka rinnalle tutkimus, kehittämis- ja innovaatiotoi-

minnalle on tullut yhä keskeisempi rooli. Pedagogista kehittämistyötä on tehty ammattikorkeakouluissa sekä valtakunnallisissa verkostoissa, ammattikorkeakoulukohtaisesti että akateemisissa tutkimuksissa. Tavoitteenamme on luoda yleiskuva ammattikorkeakoulupedagogiikan väitöstutkimuksen määrästä sekä tutkituista osa-alueista sisältöineen. Tämä artikkeli piirtää pohja-

kuvan yksityiskohtaisemmille tutkimuksille. Aineiston muodostavat väitöskirjat ovat vuosilta 1996–2016 (n=103). Tulokset kertovat (1) tutkimuksen painottuvan oppimisen ja osaamisen osa-alueille, (2) painotuksen siirtymisestä yksittäisen opiskelijan oppimisesta pedagogisiin malleihin, (3) opetussuunnitelmiin, ohjaukseen ja opinnäytteihin kohdistuneen tutkimuksen väheneemisestä sekä (4) koulutusaloista sosiaali- ja terveysalan olevan vahvimmin edustettuna. Väitöstutkimukset osoittavat ammattikorkeakoulupedagogiikan kehitystä sisältökeskeisyydestä osaamisperusteisuuteen sekä koulutusaloittaisesta pedagogiikasta mo-

nialaisesti sovellettaviin pedagogisiin malleihin ja käytänteisiin. Työelämäyhteistyö on muuttunut yksittäisistä aktiviteeteista systemaattiseksi ja sisäänrakennetuksi osaksi ammattikorkeakoulupedagogiikkaa. Katsuksen kohteena olleet tutkimukset ilmentävät ammattikorkeakouluille ominaista pragmatismia: tiedon lähteet ovat käytännössä ja tulokset ovat palautettavissa kehittämään ammattikorkeakoulupedagogiikkaa.

Avainsanat: *ammattikorkeakoulutus, pedagogiikka, korkeakoulututkimus, ammattikorkeakoulupedagogiikka*

Johdanto

Katsaus suuntautuu ammattikorkeakoulupedagogiikkaan kohdistuneeseen tutkimukseen väitöskirjojen (n=103) valossa kolmen vuosikymmenen aikana (1996–2016). Ammattikorkeakoululaisissa on tänä aikana tapahtunut muutoksia, joista tämän tutkimuksen kannalta oleellisia ovat seuraavat: tutkimus- ja kehittämistoiminnan tuleminen lakisääteiseksi ammattikorkeakoulujen tehtäväksi vuonna 2003 (Ammattikorkeakoululaki, 2003), ylempien ammattikorkeakoulututkintojen perustaminen vuonna 2005, innovaatiotoiminnan lisääminen tutkimus- ja kehittämistoimintaan vuonna 2015 sekä ammattikorkeakoulu- ja yliopistolainsäädännön osittainen samankaltaistuminen 2010-luvulla (Ammattikorkeakoululaki, 2014).

Katsaus on tärkeä aikana, jolloin korkeakoulupedagogiikkaa on alettu jäsentää yhä enemmän homogenisoitumisen kautta (Opetus- ja kulttuuriministe-

riö [OKM], 2020a). Bolognan prosessin (Euroopan Unioni 2008) osaamisperustaisuusajattelu korostaa julkisen sektorin, korkeakoulujen, opettajien, opiskelijoiden ja työnantajien keskinäistä yhteistyötä sekä tutkintojen työelämärelevanssia (Euroopan Unioni [EU], 2018; Laajala, 2016; Mäkinen & Annala, 2012). Tämä on madaltanut duaalimallin raja-aitaa haastaen samalla korkeakouluja sekä terävöittämään profiilejaan että tiivistämään yhteistyötä. Opetusta ja oppimista koskevat käsitykset ja käytänteet olivat ammattikorkeakoulujen aloittaessa jännitteisessä tilanteessa ankkuroituen sekä edeltävien amatillisten oppilaitosten perinteeseen että hapuillen kiinnittymiskohtia uuden statuksen mukaisesti korkeakoulutraditiosta. Hämmennys ilmeni voimakkaasti opettajien työssä, jossa kamppailivat aiempi amatillisuudesta ponnistanut pedagogiikka ja uudet akateemisuutta kohti kurtottavat pyrkimykset (Kotila, 2003; Tiilikkala, 2004).

Tutkimus asettuu osaksi kasvatustieteen ja korkeakoulutuksen metatutkimusta, joista tuoreimmista seuraavassa muutama havainto. Muhosen ja Vuolannon

(2020) katsauksessa yliopistoihin kohdistuneeseen väitöstutkimukseen (n=199) vuosina 1945–2016 korkeakouluopetuksen ja -oppimisen luokkaan sijoittui 39 % tutkimuksista. Määrä oli selvästi noussut 2000-luvulla. Luokkien teemoja olivat alakohtainen opetuksen kehittäminen opetusmenetelmät, verkko-opetus ja ohjaus. Atjonen ja muut (2020) puolestaan tarkastelevat kasvatustieteen alan väitöskirjoja vuosina 2010–2016. Ammattikorkeakoulutusta koskevien väitöskirjojen osalta sukupuolen ja kielen osalta profiili vastaa kokonaisuutta, mutta monografiat ovat huomattavasti yleisempiä kuin koko aineistossa. Toomin ja Pyhältön (2020) selvitys ajankohtaisesta korkeakoulupedagogiikan ja ohjauksen osaamisesta antaa varsin ohuen kuvan ammattikorkeakoulutuksesta. Selvityksessä todetaan opetuksen tutkimusperustaisuudesta, että opetuksen sisällöt, tutkimusmenetelmät ja opetuksen kehittäminen perustuvat tutkimukseen sekä että opetuksessa hyödynnetään tutkimustietoa.

Ammattikorkeakoulupedagogiikan luonnehdintaa

Seuvaavassa ammattikorkeakoulupedagogiikka tarkastellaan yhteiskunnallisten muutosten ja toiminta-aikana kirjoitettujen pedagogisten teosten välittämänä. Tämän taustoituksen pohjalta muodostetaan katsauksessa käytettävä luokitus.

Yhteiskunnalliset haasteet

Opiskelu on vuosituhanen alkukymmeninä muuttunut kompleksiseksi toiminnaksi, jossa pedagogiikka kohtaa yksilön ja yhteiskunnan muuttuvat tarpeet. Korkeakoulutuksen tavoitekeskiössä on opiskelijoiden selviytyminen 2000-luvun maailmassa, jossa keskeistä on jatku-

va toimintaympäristön muutos mm. kasvavan kehityksen, digitalisaation ja monikulttuuristumisen paineissa (Sharples ja muut, 2015; Raman, 2016). Ammattikorkeakouluihin tämä heijastuu verkottumisena, jossa työelämätoimijat ovat osa koulutuksen suunnittelua, toteutusta ja rakenteita. Verkottuminen niveltää tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiovoiminnan (tki) koulutukseen (Pirinen, 2013; Virolainen, 2014; Nykänen & Tynjälä, 2012; Mäki, 2012). Digitalisaatio puolestaan on muuttanut opettajan roolia sekä koulutuksen käytänteitä mm. tiedonhankinnassa sekä ajasta ja paikasta riippumattomaan opiskeluun kuin myös koneälyn käytön lisääntymisessä. Digitaalisten valmiuksien tarve konkretisoitui vahvasti vuoden 2020 alkaneen pandemian aikana. Tirri ja Toom (2020) tuovat korkeakoulupedagogiikan ulottuvuudeksi etiikan sekä oppimisprosessin aikana että myöhempanä osaamisena. Oppimisen edellytyksenä on vahva opettajien ja opiskelijoiden välinen luottamuksellinen suhde ja vuorovaikutuksen merkitys opetuksessa. He toteavat pedagogiikan olevan sekä deskriptiivistä että normatiivista, *“the science and art of teaching”*. Opetussuunnitelmat määrittelevät oppimisen sisällöt, mutta opettajan ja opiskelijan välisessä suhteessa syntyy oppimisen kokemus ja merkityksellisyys (Tirri & Toom, 2020).

Kehitysvaiheiden pedagogisia painotuksia

Väitöstutkimusten jatkumoa tarkastellaan ammattikorkeakoulujen kehitysvaiheiden kehikossa (Rauhala ja muut, 2016; Friman ja muut, 2020): (1) kokeilu-aika vuosina 1991–1996, (2) vakinaistumis- ja käynnistymisvaihe vuosina 1997–2003, (3) täysimittaiseksi korkeakouluksi kehittymisen vaihe vuosina 2004–2013 sekä (4) korkeakoulujen yhtenäistymiskehityk-

sen alkaminen vuodesta 2014. On kuitenkin syytä muistaa väitöstutkimusten pitkäkestoisuus, jolloin niiden alku ja päätös eivät välttämättä asetu samaan kehitysvaiheeseen. Väitöskirjojen lisäksi jäljempänä tarkasteltavat ammattikorkeakoulupedagogiikkaa koskevat artikkelit kuvaavat ammattikorkeakoulujen kehitysvaiheiden pedagogista ajattelua.

Kokeiluajana ammattikorkeakoulujen pedagogiikan kuvaan piirrettiin sekä kehyksiä että yksityiskohtia. Eteläpelto (1992) lähestyi ammattikorkeakoulupedagogiikkaa asiantuntijuudesta ja reflektiivisestä oppimisesta käsin. Tiedon rakentumista kokemuksellisesta tiedosta ei-tilannesidonnaiseksi, kommunikoitavaksi ja käsitteelliseksi pidettiin asiantuntijaksi kasvun keskeisenä prosessina, jossa itseohjautuva orientaatio on olennainen (Schön, 1983; Kolb, 1984; Dreyfus & Dreyfus, 1986; Mezirov, 1981). Ekola (1992) linkitti ammattikorkeakoulupedagogiikan vahvasti sosiokonstruktivismiin ja työelämälähtöisyyteen. Helakorven ja Olkinuoran (1997) käsikirjallinen julkaisu nojasi vahvasti tiimien merkityksiin asiantuntijatyössä.

Vakiintumis- ja käynnistymisvaiheessa säädetty laki (2003) määritteli selkeästi ammattikorkeakoulun kolme integroitavaa tehtävää. Pedagogisessa keskustelussa alettiin katsoa koulun ulkopuolelle työorganisaatioihin ja muihin ammatillisiin yhteisöihin. Situationaalisen oppimisen (Lave & Wenger, 1991) sekä käytäntöyhteisöjen (Wenger, 1998) tematiikka johdatteli keskustelu sosiaaliseen osallistumiseen perustuvaan oppimiseen ja sen myötä tapahtuvaan siirtymään asiantuntijayhteisön jäseneksi. Ruohotie (2002) tarkasteli samaa tematiikkaa ammatillisen kasvun näkökulmasta. Tällöin vaadittavien ammattitaidon ns. yleisten edelly-

tysten merkitysten kasvua jo ennakoitiin (Eteläpelto & Tynjälä, 1999). Ajanjaksona käytiin keskustelua opinnäytetöistä, joiden mallia haettiin niin yliopiston pro graduista kuin projektiraporteista. Huoli opiskelijoiden tutkimusosaamisesta ja käytäntötutkimuksen metodologiasta vauhdittivat keskustelua (mm. Anttila, 1993; Anttila, 2005; Frilander-Paavilainen, 2005; Raij & Taatila, 2017). Ammattikorkeakoulupedagogiikka-julkaisu (Kotila, 2003) tiivistää alkuvaiheen keskustelun ydinteemoiksi tiedon ja taidon käsitykset, tutkivan ja kehittävän oppimisen, ohjauksen eri konteksteissa, kansainvälisyyden, verkko-oppimisen sekä arvioinnin.

Täysimittaiseksi korkeakouluksi kehittymisen vaiheessa ammattikorkeakoulujen pedagogisten toimintamallien taustalle vakiintui tutkivan oppimisen etos. Viitekehysenä käytettiin mm. Hakkaraisen ja muiden (2004) käsitteellistämää mallia. Työelämäpedagogiikka jäsenyi specialistiseen, integratiiviseen ja verkottuneeseen malliin (Nykänen & Tynjälä, 2012), joka on jäsentänyt mm. korkeakoulusektorien yhteistä hanke-työtä (OKM, 2020b). Bolognan prosessi (Euroopan Unioni, 2018) on vaikuttanut osaamisperustaisuuteen pohjaavien opetus-suunnitelmien ja oppimistavoitteiden syntyyn (Mäkinen & Annala, 2012; Laajala, 2016) ja edelleen ammattikorkeakoulujen pedagogisiin strategioihin (Nurmi & Mahlamäki-Kultanen, 2015). Korkeakoulukohdattaiset pedagogiset mallit vahvistuivat mm. Laureassa Learning by Developing (Raij, 2007; Pirinen, 2013), Turun ammattikorkeakoulussa Innovaatiopedagogiikka (Kairisto-Mertanen ja muut, 2009) ja Kymenlaakson ammattikorkeakoulussa Learning and Competence Creating Ecosystems (Ruohonen & Mäkelä-Marttinen, 2010).

Korkeakoulujen yhtenäistymiskehityksen taitteessa Kotila ja Mäki (2012) kysyivät

Ammattikorkeakoulupedagogiikka 2 -julkaisussa, mikä on muuttunut vuosittain ensimmäisellä vuosikymmenellä. Pedagogiikan nähdään edelleen sitoutuvan konstruktivismiin ja käytännölliseen ja tutkivaan oppimiseen. Toimijat sekä toimintaympäristöt, kuten oppimisen paikat, olivat moninaistuneet työelämäläheisyyden vakiintuessa. Tki-toiminta alkoi löytää paikkaansa ja konkretisoitua, joka heijastui opettajien työnkuvaan muutoshaasteina (Kotila & Mäki, 2012).

Edellä esitetyn kirjallisuuden pohjalta ammattikorkeakoulupedagogiikka luokiteltiin seuraavasti (vrt. Knopf, 2006): (1) oppiminen, (2) osaaminen, (3) opetus suunnitelma, (4) pedagogiset käytännöt, (5) harjoittelu, (6) ohjaus ja (7) opin näytetyö. Luokittelu kattaa kokonaisuuden, jossa opetus suunnitelmapohjaisen oppimisprosessin myötä syntyy osaamista erilaisin pedagogisin käytäntein. Harjoittelu ja opin näytetyö ovat ammattikorkeakoulureformin mukanaan tuomia elementtejä, joihin ohjaus puolestaan linkittyy.

Tutkimuskysymykset ja -aineisto

Artikkelin tavoitteena on valittua väitöskirja-aineistoa analysoiden vastata seuraaviin kysymyksiin:

1. Mitä ammattikorkeakoulupedagogiikan olottuvuuksia väitöstutkimukset käsittelevät?
2. Mitä tutkimusteemoja eri olottuvuudet sisältävät?
3. Millainen ammattikorkeakoulupedagogiikan profiili tutkimuskokonaisuudesta muodostuu?

Lähtökohtaisena aineistona ovat olleet Suomessa vuosina 1996–2016 tehdyt am-

mattikorkeakoulutusta koskevat väitöskirjat, joita oli 184 (Rauhala ja muut, 2016). Tämä aineisto muodostettiin FINNA-tietokannasta käyttäen hakusanoja ammattikorkeakoulu, yrkeshögskola, polytechnic ja university of applied sciences. Haun tuloksena syntynyt aineisto luokiteltiin Teichlerin (2015) kategorisointia soveltaen: (1) kvantitatiivis-strukturaaliset kuten opiskelijavirtoja ja -valikoitumista, tutkintorakenteita, tki-toimintaa sekä työelämäyhteyksiä koskevat tutkimukset, (2) oppiainekohtaiset opetussisältöjä ja -tavoitteita koskevat tutkimukset, (3) opettamisen ja oppimisen tutkimukset ja (4) johtamisen ja arvioinnin tutkimukset (Rauhala ja muut, 2016). Pedagogiikkaa koskevat tutkimukset asettuivat luokkiin kaksi ja kolme ja niitä löytyi 103 (Liite 1).

Tutkimuksen toteutus

Aineiston rajaus

Katsaukseen on otettu mukaan kaikki valittuna ajanjaksona tehdyt ammattikorkeakoulupedagogiikkaa koskevat väitöskirjat. Rajatapauksina olivat opettajuustutkimus (mm. Mäki, 2012) sekä pedagogiikan johtamisen tutkimus (mm. Vidgren, 2009). Nämä teemat jätettiin aineiston ulkopuolelle. Opettajuuteen kohdistuva tutkimus katsottiin kuuluvaksi professiotutkimukseen ja pedagogiikan johtaminen puolestaan organisaatiotutkimukseen (vrt. Snyder, 2019). Tässä vaiheessa aineiston luokittelussa oli mukana ulkopuolinen asiantuntija.

Aineiston käsittely

Aineisto jaettiin kolmen tutkijan kesken ammattikorkeakoulujen kehitysvaiheiden mukaisesti. Yhteiseen matriisiin kerättiin tieto luokasta (1) oppiminen, (2) osaami-

nen, (3) opetussuunnitelma, (4) pedagogiset käytänteet, (5) harjoittelu, (6) ohjaus ja (7) opinnäytetyö. Lisäksi merkittiin väittelijän nimi, väitöskirjan otsikko, ilmestymisvuosi, tutkimuskysymykset/ tutkimustehtävä, kuvaus aineistosta, aineiston analysointimenetelmä, keskeiset tulokset, koulutusosalalle sijoittuminen sekä väittelijän taustaorganisaatio ja asema siellä. Viimeksi mainittua tietoa ei aina löytynyt. Kukin väitöskirja sijoitettiin vain yhteen luokista 1–7. Tämän lisäksi se saattoi kuulua koulutusalaakohtaiseen luokkaan.

Väitöskirjoista luettiin tiivistelmä, tutkimusmenetelmän ja aineistonhankinnan kuvaukset sekä tulokset ja pohdinta. Kolmessa tutkijatapaamisessa matriisiaineistoa ja alkuperäislähteitä tarkasteltiin ristiinlukien ja keskustellen yksimielisyyden saavuttamiseksi. Rajanvetoa käytiin oppimisen ja osaamisen samoin kuin ohjaamisen ja harjoittelun luokkien kohdalla. (Malmivaara, 2002; Sandelowski ja muut, 2007). Epäselvissä tilanteissa päätös tehtiin tulosten painottumisen perusteella (vrt. Luopajarvi, 1999; Salo & Friman, 2006).

Kun luokat oli muodostettu, etsittiin kustakin luokasta muutamia sitä tyypillisesti kuvaavia tutkimuksia nostettavaksi esiin tulosten tarkastelussa. Tyypillisyyden piirteiksi määriteltiin luokan tematiikkaa koostava tai ammattikorkeakoulupedagogiikan kehityksessä merkittäväksi osoittautunut tutkimus.

Tulokset

Seuraavassa esitetään vastaukset tutkimuskysymyksiin. Taulukoissa 1–3 on määrällinen kuvaus tutkitusta väitöskirja-aineistosta. Sen jälkeen kuvataan osa-alueelle sijoittuvien väitöstutkimusten sisältöä ja vuosien 1996–2016 välillä tapahtuneita muutoksia. Lisäksi kerrotaan havaintoja tutkimusmenetelmistä ja aineistoista. Luvun loppuun pohditaan ammattikorkeakoulupedagogiikan profiilia väitöstutkimusten pohjalta.

Väitöskirjojen painottuminen ammattikorkeakoulujen kehitysvaiheen ja koulutusalan mukaan

Seuraavissa taulukoissa tarkastellaan ammattikorkeakoulupedagogiikkaa koske-

Taulukko 1

Ammattikorkeakoulutusta ja pedagogiikkaa koskevat väitöskirjat kehitysvaiheittain.

Vuodet	Kaikki ammattikorkeakoulutusta koskevat väitöskirjat	Pedagogiikkaa koskevat väitöskirjat
1996	2	1
1997–2003	59	45
2004–2013	100	46
2014–2016	23	11
Yhteensä	184	103

Taulukko 2

Väitöskirjat pedagogisten osa-alueiden mukaisesti.

Kehitys- vaihe	Oppi- minen	Osa- minen	Pedagog. käytän- teet	Opetus- suunni- telma	Harjoit- telu	Ohja- us	Opin- näyte- työ	YHT.
1996–2003	13	13	1	6	3	1	2	39
2004–2013	23	9	7	5	3	4	4	55
2014–2016	1	5	1	0	1	1	0	9
Yhteensä	37	27	9	11	7	6	6	103

vien väitöskirjojen osuutta kaikista ammattikorkeakoulutoimintaa koskevista väitöskirjoista sekä niiden kohdentumista eri koulutusaloille. Väitöstutkimusten ollessa useita vuosia kestäviä projekteja niitä ei voi suoraviivaisesti kytkeä tiettyyn kehitysvaiheeseen, mutta kokonaisuutta voi vaiheittain tarkastella.

Ammattikorkeakoulupedagogiikkaa koskevien väitöskirjojen lukumäärä on laskusuunnassa samoin kuin ammattikorkeakoulutusta koskevat väitöskirjat ylipäänsä 2010-luvulle tultaessa. Ensimmäiset tarkasteltavana olevat väitöskirjat on aloitettu 1990-luvun alussa valmistuen ammattikorkeakoulujen käynnistymisvaiheessa. Väitöskirjojen valmistuminen kiihtyi 2000-luvun vaihteessa mm. ammattikorkeakouluille räätälöityjen tohtorikoulutusten johdosta (Kotila, 2020). Yliopettajan pätevyysvaatimukseen liitettiin 1990-luvulla vaatimus tohtorin tai lisensiaatin tutkinnosta. Tänä päivänä yliopettajat alkavat olla tohtoreita kuten myös korkeakoulujen ulkopuolelta palkatut lehtoritkin. Jossain määrin ammattikorkeakoulut alkuvuosina purkivat yli-

opistojen lisääntyneen tutkintotuotannon aiheuttamaa tohtorisumaa. Määrällinen kehitys on vastakkainen yliopistopedagogiikan tutkimukseen nähden (Muhonen & Vuolanto, 2020).

Taulukossa 2 esitetään luokittelu ammattikorkeakoulutuksen kehittämisvaiheiden mukaisesti. Vuosi 1996 on yhdistetty ajanjaksoon 1997–2003.

Oppimiseen ja osaamiseen on orientoitunut yli puolet tutkijoista. Teorian ja käytännön välinen suhde, itseohjautuvuus ja reflektiivisyys toivat uusia näkökulmia ammatilliseen asiantuntijuuteen valmistavaan koulutukseen. Ammattispesifien taitojen rinnalle koulutuksen tavoitteisiin nousivat geneeriset taidot tai yleiset työelämätaidot, jotka haastoivat tutkijoita. Ammattikorkeakoulujen kokeiluvaiheessa aktiivinen opetussuunnitelmatyö oli keskiössä keskusvirastovetoiseen opistoasteen opetussuunnitelmatyön jälkeen. Pedagogisiin malleihin kohdistui eniten tutkimuksia täysimittaisen korkeakoulun vaiheessa. Niiden vakiintumisesta kertoo osaltaan opinnäytetöihin, harjoitteluun ja

Taulukko 3
Väitöskirjat koulutusaloittain.

Koulutusala	1996–2003	2004–2013	2014–2016	Yhteensä
Sosiaali- ja terveysala	23	20	4	47
Tekniikan ala	4	3	2	9
Kauppa- ja hallinnon ala	2	2	2	6
Kulttuuriala		2		2
Humanistinen ala		1		1
Matkailu-, ravitsemus- ja palveluala		1		1
Ylempi ammattikorkeakoulutus		1		1
Yhteensä	29	30	8	67

ohjaukseen fokuoituneiden tutkimusten hiipuminen. Nämä pedagogiikan ulottuvuudet ovat sulautuneet osaksi osaamista, oppimista ja pedagogisia malleja.

Sosiaali- ja terveysalalla väitelleiden määrä on kautta linjan ollut muita aloja suurempi. Tämä liittyyne paitsi kyseisen koulutussektorin suureen kokoon Suomessa, myös hoitotieteen pyrkimykseen vakiinnuttaa tohtorikoulutuksella asemaansa yliopistoissa. Terveysalan pedagogiikka on innoittanut tutkijoita, mutta tutkimusten taustalla on myös huoli profession laadukkuudesta. Tekniikan alalla tutkimukset ovat orientoituneet mm. oppimisympäristöjen merkitykseen oppimisessa. Vuosien 2013–2016 välillä alakohdittaisia väitöskirjoja ei tehty. Ylempään ammattikorkeakoulututkintoon kohdistuneiden väitöstutkimusten vähäinen määrä aineistossa on sikäli yllättävää, että nimenomaan ylempään tutkintoon liittynyt kes-

kustelu on ollut vilkasta. Tutkimus on lissäntynyt vuoden 2016 jälkeen.

Oppiminen, opetus ja opetus-
suunnitelmat hallitsevat väitös-
kirja-aiheina

Seuraavassa tarkastellaan väitöstutkimuksia luokittain rakentaen näkyä ammattikorkeakoulupedagogiikan kokonaisuudesta. Kategoriaa luonnehditaan kokonaisuutena ja siitä nostetaan esiin muutama esimerkki edellä mainituin kriteerein (Knopf, 2006; Sandelowski ja muut, 2007).

Oppimisen kategorian (36) tutkimukset koskevat ammatillista kasvua sekä oppimisen erilaisia muotoja ja ympäristöjä. Koulutusaloista on vahvimmin edustettuna sosiaali- ja terveysala (18). Oppimista on tutkittu osaamisalueiden näkökulmista mm. verenpaineen mittausta (Laine,

2010), päätöksenteko (Kuokkanen, 2000) sekä kestävä kehitys (Immonen-Orpana, 2009). Kaikkia koulutusaloja koskevia tutkimusteemoja ovat olleet reflektiivisyys (Luoto, 2010), kielten opiskelu (Airola, 2000) ja yrittäjyys (Pihkala, 2008). Oppimisympäristöinä nousevat esiin yrityshautomot, verkkoympäristö sekä työharjoittelu.

Ammattikorkeakoulun alkuvaiheista asti puhuttanutta reflektiivistä oppimista ja käytännön ja teorian välistä jännitettä summaa Seppälän (2013) tutkimus opiskelijoiden tieteellisen ajattelun kehittymisestä ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa. Loogisen ajattelun taidot sekä niihin liittyvät metakognitiiviset taidot ovat kehittyneempiä yliopisto-opiskelijoiden keskuudessa. Myös opiskelijoiden tieteelliseen ajatteluun liittyvissä käsityksissä on eroja sektoreiden välillä. Yliopisto-opiskelijat korostavat kriittistä ja loogista ajattelua sekä yleisesti oman ajattelun merkitystä tiedon käsittelyssä. Ammattikorkeakouluopiskelijat sen sijaan korostavat enemmän tiedon objektiivisuutta ja olemassa olevan tiedon soveltamista. Tutkimus osoittaa, että korkeakoulusektoreiden väliset erot opiskelijoiden tieteellisen ajattelun valmiuksissa liittyvät sektoreiden erilaisiin tavoitteisiin ja opiskelijoiden teoreettisiin ja käytännöllisiin orientaatioihin, jotka vaikuttavat opiskelijoiden suuntautumiseen jo opiskelupaikkaa valitessaan.

Osaamista (26) tarkastellaan niin tavoitteellisenä (Vuorimaa, 2003; Sulosääri, 2013) ja toteutuneena (Paloste, 2004) kuin myös professiokulmasta (Heikkinen, 2004). Informanteina ovat toimineet opiskelijat, opettajat ja työelämän edustajat. Kuten oppimisen kohdalla myös tässä luokassa sosiaali- ja terveysala on vahvimmin edustettuna (13). Osaamisulottuvuus

on ollut ammattikorkeakoulutuksen pedagogisessa tutkimuksessa vahvana alusta pitäen. Raij'n väitöskirja (2000) rakentaa osaamiselle teoreettisen mallin, jonka osatekijöitä ovat tutkittuun tietoon perustuva tietäminen, kontekstin ja sen ilmiöiden ymmärtäminen, tekemisen osaaminen ja erilaisten tilanteiden hallintakyky. Raij'n tutkimus on osaltaan luonut pohjaa Learning by Developing -mallille (LbD), joka on ollut Laurea-ammattikorkeakoululle ominainen pedagoginen malli. LbD:ssä on yhtymäkohtia ongelmalähtöiseen oppimiseen (Problem Based Learning, PBL) painottuen vahvemmin tuloksiin.

Opetussuunnitelmakategoria (12) on väitöskirjoissa moniulotteinen tavoitesuuntautunut kokonaisuus. Mukana ovat laajat ammattikorkeakoulutukselle ominaiset teemat kuten koulutuksen ja tutkimuksen integraatio (Pirinen, 2013) sekä edelleen ajankohtaiset ympäristökysymykset (Rohweder, 2001; Penttilä, 2012). Penttilän (nyk. Konst) tutkimus osoittaa ympäristösisältöjen suhteellisen heikon näkyvyyden liiketalouden alan opetussuunnitelmateksteissä, vaikkakin ne saattavat integroitua opetukseen. Konstin tutkimuksen johtopäätökset korostavat oppimistavoitteiden selkeää kuvaamista opetussuunnitelmateksteissä. Kotila (2000) jäsentää opiskelijoiden kokeman opetussuunnitelman opiskelun mielekkyyttä ja opiskelun merkityksellisyys -käsitteiden kautta. Kattavana teemana on opiskelijoiden käsitys työelämän ja osaamisen näkökulmasta relevanteista opiskelutavoitteista, opiskelun merkityksellisyydestä.

Pedagogisilla käytänteillä (9) tarkoitetaan opetukseen ja oppimiseen liittyviä malleja, toimintatapoja, linjauksia tai periaatteita. Yhdistävinä korkeakoulutuksen tavoitteina on nähty tki-osaamisen, ongelmanratkaisukyky sekä kansain-

väliset valmiudet. Kokonaisuus nostaa esiin ammattikorkeakoulupedagogiikan vaiheita: ensimmäinen tutkimus koskee projektioppimista (Vesterinen, 2001) ja viimeinen simulaatiopedagogiikkaa (Keskitalo, 2015). Välille asettuu useita ongelmaperustaiseen oppimiseen (PBL) purettavia tutkimuksia (mm. Alanko-Turunen, 2005; Kärnä, 2011). Työelämälähtöisyyden määrittämiseen ja käyttämiseen suuntaa Neuvonen-Rauhala (2009) tutkimus ollen tutkittavan väitöskirjajoukon ainoa ylempiin ammattikorkeakouluihin suuntaava tutkimus.

Työelämässä tapahtuvan *harjoittelun* (7) kehittäminen oli ammattikorkeakoulutuksen alkuvaiheen haasteena, sillä vakiintuneita käytänteitä oli vain tekniikan ja hoitotyön aloilta. Ensimmäisen tutkimuksen alueelta teki Munnukka (1998) käyttäen käsitettä käytännön oppiminen. Virolaisen (2014) tutkimus kokoaa ja rakentaa kokoavaa teoriataustaa aiempia alakohtaisia tutkimuksia mallintaen. Väitöstutkimuksessa tarkastellaan suomalaisten ammattikorkeakoulujen opintoihin kuuluvia työharjoitteluja ja pyritään tukemaan niiden kehittämistä määrittelemällä uudella tavalla yhdistävyyden (connectivity) käsitettä ja mallia.

Yhdistävyydellä Virolainen tarkoittaa sitä, miten työharjoittelu tulee oppimisesta. Väitöskirjan tutkimustulosten mukaan tässä on eroja aloittain ja työnantajatyypeittäin. Tekniikan opiskelijat olivat kriittisimpiä työharjoittelunsa suhteen. Sosiaali- ja terveysalalla oli eniten työnantajaedustajia, jotka näkivät opiskelijoiden työharjoittelun myös kehittävän työyhteisöjä.

Opiskelijoiden ohjaus (6) on ollut tutkimuskohteena ammattikorkeakoulun perustamisesta lähtien. Ilmiötä on lähestytty niin opiskeluun, ammatilliseen kasvuun,

harjoitteluun kuin uravalintaakin liittyen. Annala (2007) lähestyy ohjausta henkilökohtaisesta opetussuunnitelmasta käsin. Tutkimuksessa ohjauksen kehittäminen esitettiin mahdollisuutena korkeakoulupedagogiikan kehittämiseksi ja opiskelijoiden ja opettajien yhteisenä tavoitteellisen prosessina. Luojus (2011) tuo asiaan ohjaajien näkökulman hoitotyön kontekstissa ja tieteenalaan ankkuroituen. Mukana tutkimuksessa on toistatuhatta harjoittelun ohjaajaa eri rooleissa: vastaajina, mallin kehittäjinä ja sen arvioijina. Tulosten perusteella ohjaajina toimivat terveysalan ammattilaiset tarvitsevat opiskelijaohjaukseen liittyvää koulutusta ja erilaisia arviointityökaluja, jotta ohjaus potilastyön rinnalla olisi laadukasta ja opiskelijoiden oppimista tehokkaasti tukevaa. Tutkimuksessa luodun toimintamallin avulla voidaan kehittää terveysalan toimintaympäristössä työskentelevien ohjaajien toteuttamaa opiskelijaohjausta ja -arviointia.

Opinnäytteet (6) ovat merkittävä osa suomalaisten ammattikorkeakoulujen laakisäateistä tutkimus- ja kehitystoimintaa. Niitä valmistuu vuosittain yli 20 000, ja ohjaajina ovat tuhannet lektorit, yliopettajat ja työelämäohjaajat eri puolilla maata. Opinnäytetöihin kohdistuneet tutkimukset ilmenevät ammattikorkeakoulutuksen keskeisiä tehtäviä: asiantuntijuuteen kasvu, tki-työ sekä profiloituminen suhteessa tiedekorkeakouluihin. Rissanen (2003) tutkimus kiinnittyy työelämän, opiskelijan ja ammattikorkeakoulun kolmikantayhteistyöhön kysyen perustuvia kysymyksiä harjoittelun merkityksestä eri osapuolille sekä osapuolten rooleja harjoitteluprosessissa. Vuoropuhelun merkitys nousee keskeiseksi alkaen aiheen valinnasta ja päätyen siihen, kuinka työelämää uudistetaan eettisesti kestävältä pohjalta. Julkunen (2002), Frilander-Paavilainen (2005) ja Vuorijärvi (2013) lähestyvät

*Mestari-oppipoika-mallisen
oppimisen piirteitä oli
löydettävissä erityisesti
hyvinvoinnin ja kulttuurin
aloilta.*

opinnäytetyötä asiantuntijuuden osoitukseksi. Heinonen (2006) puolestaan profiloit ammatikorkeakoulun ja yliopiston opinnäytteitä. Ammatikorkeakoulujen opinnäytetöihin liittyviä ominaisuuksia olivat ammattialasta lähtevä ja siihen keskittyvä, työelämälähtöisyys ja suppeus.

Yleisiä huomioita aineistosta

Ammattikorkeakoulupedagogiikkaa koskevista 103 väitöskirjoista pääosa eli 79 oli suomenkielisiä, 23 englannin ja yksi ruotsin kielellä kirjoitettu. Noin kahdessa kolmasosassa tarkasteltuja väitöskirjoja oli käytetty laadullisia tutkimusmenetelmiä kuten tapaustutkimusta, toimintatutkimusta, sisällön analyysiä tai diskurssianalyysiä. Vähemmistössä eli 17 väitöskirjassa menetelmät ovat tavanomaisia kvantitatiivisia tutkimusmenetelmiä. Triangulaatiota oli käytetty 15 tutkimuksessa.

Tyypillinen aineiston väitöskirja on oppimista tai opetusta koskeva tutkimus, jossa on toteutettu haastattelu tai tilastollinen survey-kysely opiskelijoille ja opettajille, joskus myös työelämän edustajille. Kohteena on usein jokin uusi opetusmenetelmä, työelämälähtöinen oppiminen, ohjaus, työelämässä tarvittavien kompetenssien oppiminen tai yrittäjyys. Aineistot ovat laadulliselle tutkimukselle omi-

naiseen tapaan olleet pieniä ja ne on kehitetty yli puolessa tapauksista omasta ammattikorkeakoulusta.

Ammattikorkeakoulupedagogiikan ominaispiirteitä

Aineiston määrällinen ja laadullinen analyysi osoittaa (1) tutkimuksen painottuneen oppimisen ja osaamisen osa-alueille, (2) painotuksen siirtymisestä yksittäisen opiskelijan oppimisesta pedagogisiin malleihin, (3) opetussuunnitelmiin, ohjaukseen ja opinnäytetöihin kohdistuneen tutkimuksen vähenemisestä sekä (4) koulutusaloista sosiaali- ja terveysalan olevan vahvimmin edustettuna. Väitöstutkimukset kertovat ammatikorkeakoulupedagogiikan kehityksestä oppimiskeskeisyydestä osaamisperusteisuuteen sekä koulutus- alakohtaisesta pedagogiikasta monialaisesti sovellettaviin pedagogisiin malleihin ja yhteisiin teemoihin kuten yrittäjyyteen ja verkko-opetukseen sekä ohjauksen ja opinnäytetöiden asemoitumisesta osaksi osaamisperusteista pedagogiikkaa. Pedagogiikan tutkimuksen kehityskaari viestii dynaamisuudesta ja reaktiivisuudesta toimintaympäristön muutoksiin. Opiskelijalähtöiset pedagogiset ratkaisut voivat olla myös ammatikorkeakoulutuksen vetovoi- matekijä (Wallenius ja muut, 2020).

Alkuvuosina oppiminen näyttäytyi vahvasti opiskelijan ja opettajan välisenä suhteena ja luokassa tapahtuvana toimintana. Mestari-oppipoika-mallisen oppimisen piirteitä oli löydettävissä erityisesti hyvinvoinnin ja kulttuurin aloilta. Oppimisen arkkitehtuurin laajentuminen työelämän organisaatioihin on Bolognan prosessin (Euroopan Unioni 2018) myötä vahvistunut ja oppimisen nähdään tänä päivänä tapahtuvan vahvasti myös korkeakoulun ulkopuolella. Yhteistyö tapahtuu projektein, harjoitteluin ja työtä oppinnollistaen.

Tämän tutkimusajankohdan päättymisen (2016) jälkeen trendi on voimistunut (mm. Mäki, 2019). Opinnäytetöihin, harjoitteluun ja ohjaukseen kohdistuneelle tutkimukselle ei ole ollut enää tarvetta niiden sulautuessa työelämäläheiseen pedagogiikkaan.

Väitöstutkimusten perusteella voidaan väittää, että ammattikorkeakoulupedagogiikan erityisyydelle on perusteita ja että syvempi arviointi edellyttää korkeakoulukentän yhteistä keskustelua (mm. Mäkinen, 2004; Mäkinen & Annala, 2012; Friman ja muut, 2020; Muhonen & Vuolanto, 2020). Sektoreiden profiilit ovat viime vuosina lähentyneet: yliopistotutkinnoissa korostetaan entistä enemmän työelämärelevanssia ja ammattikorkeakouluopinnot puolestaan sisältävät lisääntyvässä määrin tutkimusopintoja. Kestävä kehitys, digitalisoituminen ja kansainvälisyys ovat molempia sektoreita koskevia haasteita, ja myös mahdollisuuksia yhteistyölle.

Heikkinen ja Kukkonen (2019) ovat haastaneet ammattikorkeakoulupedagogista ajattelua. He katsovat ammattikorkeakoulutuksen perustuvan teknis-rationaaliseen tiedonintressiin ja tyytyvän lyhytnäköiseen kertaluontoiseen ratkaisuhakuisuuteen. Habermasin emansipatorisesta tiedonintressistä lähtevä laaja näkemys tarjoaisi ammattikorkeakoululle nykyistä vahvemman roolin sosiaalisen oikeudenmukaisuuden edistäjänä, ekososiaalisen sivistyksen tuottajana ja ekokriisien ehkäisijänä (Heikkinen & Kukkonen, 2019).

Edellä esitettyä koostaen ammattikorkeakoulupedagogiikka pohjautuu Deweyn (1954) pragmatistiseen filosofiaan. Deweyn pragmatismi ei sulje pois, vaan pikemminkin kannustaa, pohtimaan laajasti käytännön arvoperusteita ja näin ottaa kantaa koulutuksen ja tki-toiminnan

yhteiskunnalliseen kontribuutioon. Ajanuksen ja teorian arvo mitataan käytännössä ja tiedollinen oppiminen tukee taitavan tekemisen oppimista ja ammatillista kasvua (Anttila, 1996; Volanen, 2003; Pihlström, 2004). Oppiminen ei ole yksinomaan akateemista yleisen tiedon lisäämistä vaan myös vastauksen etsimistä siihen, miksi pitäisi oppia ja mitä opitulla tehdään (Dewey, 1954; Friman, 2020).

Diskussio

Tutkimuksen luotettavuuden suhteen on esitettävä kaksi kysymystä. Ensimmäinen koskee aineistokokonaisuutta. Tämä on pyritty varmistamaan esittelemällä kokonaisuutta konferensseissa ja asiantuntijatapaamisissa vuosina 2015–2019. Toinen luotettavuuskysymys koskee osa-alueisiin tapahtunutta luokitelua. Osa-alueet eivät kaikilta osin olleet niin tarkkarajaisia, että luokittelu olisi ollut yksiselitteistä. Väitöskirjojen tekijät saattavat täysin perustellusti ja oikeutetusti olla eri mieltä tutkijoiden kanssa molempien kysymysten kohdalla.

Kehitysvaiheiden mukaisessa tarkastelussa huomataan, että väitöskirjojen kokonaismäärä on ollut korkeimmillaan täysimittaiseksi korkeakouluksi kehittymisen vaiheessa ja on nyt laskusuunnassa päinvastoin kuin yliopistoissa (Muhonen & Vuolanto, 2020). Vähentäminen saattaa osaltaan johtua vallitsevasta tohtorikoulutusmallista, joka ei suosi työn ohessa tapahtuvaa ja omaan työhön tai organisaatioon ankkuroituvaa tutkimusta. Nykyinen tohtorikoulutusmalli on ristiriidassa vallitsevan elinikäisen oppimisen diskursin kanssa. Ammattikorkeakoulupedagogiikkaan liittyvät väitöskirjatutkimukset ovat olleet erityisesti ammattikorkeakoulutaustaisten väittelijöiden suosiossa. Ammattikorkeakoulutoimijoiden jatko-

kouluttautuminen on arvokasta sekä yksilöiden tieteellisenä ja ammatillisena kehittymisenä että ammattien, työyhteisöjen että instituution kehittymisen näkökulmista.

Heikkinen ja Kukkonen (2019) toteavat, että ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen ero ei ole niin selvä kuin lakiteksti antaa ymmärtää. KAPPAS-hankkeessa on tutkittu yliopistojen kandidaatti- ja ammattikorkeakoulujen perustutkintovaiheen geneerisiä taitoja. Tarkastellut geneeriset taidot olivat analyttinen päättely ja arviointi, ongelmanratkaisu, argumentatiivinen kirjoittaminen sekä kielen hallinta. Yliopisto-opiskelijoiden taitotaso oli parempi, minkä tutkijat katsovat johtuvat erilaisista opiskelijoista eivät opetuksesta. He korostavat myös, että tulosten tarkastelussa on otettava huomioon korkeakoulusektorien erilaiset tavoitteet (Ursin ja muut, 2021).

Tarkastelemassamme väitöskirja-aineistossa trendinä näytti olevan siirtyminen koulutusalaakohtaisen pedagogiikan tarkastelusta malleihin, joissa pyritään etsimään eri alojen pedagogiikalle yhteisiä toimintamalleja. KAPPAS-tutkimuksen mukaan geneeristen taitojen oppimistulokset eroavat yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen välillä. Johtuuko tämä erilaisista tavoitteista, erilaisista opiskelijoista vai erilaisesta pedagogiikasta, olisi kiinnostava tutkimusaihe jatkossa. Heikkinen ja Kukkonen laaja näkemys johtaisi ajatukseen korkeakoulusektorien samankaltaistumisesta. Onko tämä tulevaisuuden visio vai onko niin, että different but equal -ajatus on edelleen ajankohtainen, jää nähtäväksi.

Kiitokset

Kiitämme artikkelin eri vaiheissa saaduista arvokkaista kommentteista rehtori (emer.) Tapio Varmolaa, kehitysjohdaja, KT Susanna Niinistö-Sivuranta Helsingin yliopistosta, johtaja, dosentti Seija Mahlamäki-Kultasta sekä johtaja Martti Majuria Hämeen ammattikorkeakoulusta.

Lähdeluettelo

- Airola, A. (2000). *Towards internationalisation: English oral proficiency in BBA at North Karelia Polytechnic* [Väitöskirja, Joensuun yliopisto]. Finna. <https://www.finna.fi/Record/fennica.654496>
- Alanko-Turunen, M. (2005). *Negotiating interdiscursivity in a problem-based learning tutorial site* [Väitöskirja, Tampereen yliopisto]. Trepo. <http://urn.fi/urn:isbn:951-44-6305-6>
- Ammattikorkeakoululaki 9.5.2003/351. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030351>
- Ammattikorkeakoululaki 14.11.2014/932. <https://finlex.fi/fi/laki/smur/2014/20140932>
- Anttila, P. (1993). *Käsityön ja muotoilun teoreettiset perusteet*. WSOY.
- Anttila, P. (1996). *Tutkimisen taito ja tiedon hankinta*. Akatiimi. Gummerus.
- Anttila, P. (2005). Tutkimuksellinen orientoituminen ammattikorkeakoulujen t&k-toiminnan haasteena. *Ammattikasvatuksen aikakauskirja*, 7(4), 52–63.
- Atjonen, P., Huusko, M., Perälä-Littunen, S., & Niukka, S. (2020). Vuosina 2010–2016 julkaistujen kasvatustieteellisen alan väitöskirjojen rakenteellinen tarkastelu. *Kasvatus*, 51(2), 129–141.
- Dewey, J. (1954). *Experience and Nature*. Dover Publications Inc.
- Dreyfus, H., & Dreyfus, S. (1986). *Man over machine*. Basil Blackwell.
- Ekola, J. (1992). Ammattikorkeakoulupedagogiikan lähtökohdat. Teoksessa J. Ekola (toim.), *Johdatus ammattikorkeakoulupedagogiikkaan* (ss. 11–18). WSOY.

- Eteläpelto, A. (1992). Tulevaisuuden asiantuntijuu-
den kehittämiseen. Teoksessa J. Ekola (toim.),
Johdatusta ammattikorkeakoulupedagogiikkaan
(ss. 19–56). WSOY.
- Eteläpelto, A., & Tynjälä, P. (1999). *Oppiminen ja
asiantuntijuus*. WSOY.
- Euroopan Unioni. (2018). *The Bologna Process:
higher education reforms among participating countries
still too uneven*. https://ec.europa.eu/education/news/20150512-bologna-process_en
- Frilander-Paavilainen, E.-L. (2005). *Opinnäytetyö
asiantuntijuuden kehittäjänä ammattikorkeakoulussa*
[Väitöskirja, Helsingin yliopisto]. Helda.
<http://urn.fi/URN:ISBN:952-10-1632-9>
- Friman, M. (2020). Osaamistehtaita vai sivi-
tyksen kehoja. Teoksessa K. Mäki (toim.), *Oppiva
asiantuntija ja asiantuntijaksi opiskeleva* (ss. 29–41).
Haaga-Helia ammattikorkeakoulu.
- Hakkarainen, K., Lonka, K., & Lipponen, L.
(2004). *Järkeä, tunteet ja kulttuuri oppimisen sytyttäji-
nä*. WS Bokwell.
- Heikkinen, H. L. T., & Kukkonen, H. (2019).
Ammattikorkeakoulu toisin ajateltuna: Osaami-
nen, sivistys ja tiedon intressit. *Aikuiskasvatus*, 39(4),
262–275. <https://doi.org/10.33336/aik.88096>
- Heikkinen, V. (2004). *Matka restonomiin ydinosa-
amiseen* [Väitöskirja, Turun yliopisto]. Finna. <https://finna.fi/Record/fennica.770505>
- Heinonen, J. (2006). *Suomalaisten tiede- ja am-
mattikorkeakoulujen opinnäytetyöt ohjaajien silmin*
[Väitöskirja, Tampereen yliopisto]. Trepo. <http://urn.fi/urn:isbn:951-44-6726-4>
- Helakorpi, S., & Olkinuora, A. (1997). *Asiantun-
tijuutta oppimassa*. WSOY.
- Immonen-Orpana, P. (2009). *Onnistuneen ikään-
tymisen ymmärrystä rakentamassa: fysioterapeut-
tiopiskelijoiden oppiminen kestävästä kehitystä edis-
tävään kasvatuksen kehyksessä* [Väitöskirja, Hel-
singin yliopisto]. Helda. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-10-4973-6>
- Julkunen, J. (2002). *Vieras ja oma teksti kohtaavat
insinööriydessä: mitä lähteiden käyttö osoittaa ammat-
tikorkeakouluinsinöörin asiantuntijuudesta ja osaami-
sesta?* [Väitöskirja, Helsingin yliopisto]. Helda. <http://hdl.handle.net/10138/150969>
- Kairisto-Mertanen, L., Kanerva-Lehto, H., &
Penttilä, T. (2009). *Kohti innovaatiopedagogiikkaa –
uusi lähestymistapa ammattikorkeakoulujen opetukseen
ja oppimiseen*. Turun ammattikorkeakoulu.
- Keskitalo, T. (2015). *Developing a pedagogical mo-
del for simulation-based health care education* [Väi-
töskirja, Lapin yliopisto]. Lauda. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-484-812-1>
- Knopf, J.W. (2006). Doing a literature review.
Political Science and Politics, 39(1), 127–132.
www.jstor.org/stable/20451692
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential Learning: Expe-
rience as the source of learning and development*. Pren-
tice Hall.
- Kotila, H. (2000). *Ammattikorkeakouluopiskeli-
joiden kokemuksia opetussuunnitelmasta* [Väitöskirja,
Helsingin yliopisto]. Finna. <https://www.finna.fi/Record/fennica.661431>
- Kotila, H. (2003). Oppimiskäsitteet ammatti-
korkeakoulussa. Teoksessa H. Kotila (toim.), *Am-
mattikorkeakoulupedagogiikka* (ss. 13–23). Edita Pri-
ma.
- Kotila, H., & Mäki, K. (2012). *Ammattikorkea-
koulupedagogiikka 2*. Edita.
- Kotila, H. (2020). Korkeakoulututkimuksen, kor-
keakoulupedagogiikan ja korkeakoulupolitiikan ra-
jainnoilla. Teoksessa J. Kallunki, T. Saarinen, & T.
Siekkinen (toim.), *Yhdistys, tutkimus, tutkijuus. Kor-
keakoulututkimuksen seura 20 vuotta* (ss. 132–143).
Koulutuksen tutkimuslaitos.
- Kuokkanen, R. (2000). *Kuokkanen, R. (2000). Oppimiskäsitteiden
kehittyminen osana ammattitaitoa sairanhoidon
jakoulutuksessa* [Väitöskirja, Oulun yliopisto]. Jutika.
<http://urn.fi/urn:isbn:951425807X>
- Kärnä, M. (2011). *Virtuaalinen tiedonrakennuksen
tila ongelmaperustaisen oppimisen tukena* [Väitöskirja,
Lapin yliopisto]. Lauda. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ula-201108221152>
- Laajala, T. (2016). Ammattikorkeakoulun osaa-
misperustaisen opetussuunnitelman tulkintareper-
tuaarit. *Aikuiskasvatus*, 36(4), 294–302.
- Laine, P. (2010). *Verenpaineen mittaamisen opetta-
minen sairaanhoitaja- ja terveydenhoitajaopiskelijoille*
[Väitöskirja, Turun yliopisto]. Turun yliopisto. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-29-4217-6>
- Lave, J., & Wenger, E. (1991). *Situated learning*.
Cambridge University Press.
- Luojuus, K. (2011). *Ammattitaitoa edistävän har-
joittelun ohjauksen toimintamalli: ohjaajien näkökul-
ma* [Väitöskirja, Tampereen yliopisto]. Trepo.
<http://urn.fi/urn:isbn:978-951-44-8315-8>
- Luopajarvi, T. (1999). *The development of the Fin-
nish polytechnic system. Perspective on research*. Helsingin
ammattikorkeakoulu.
- Luoto, S. (2010). *The reflective structuration of ent-
repreneurship: as contextualisation to the Finnish uni-
versity and polytechnics students' narratives* [Väitöskir-
ja, Vaasan yliopisto]. Vaasan yliopisto. http://www.uva.fi/materiaali/pdf/isbn_978-952-476-326-4.pdf
- Malmivaara, A. (2002). Systemoitu kirjallisuus-
katsaus – työkalu tutkimusnäytön tavoittamiseen.

- Lääketeieteellinen Aikakauskirja *Duodecim*, 118(9), 877–879. <https://www.kaypahoito.fi/xmedia/duo/duo92921.pdf>
- Mezirov, J. (1981). A critical theory of adult learning and education. *Adult Education*, 32(1), 3–24. <https://doi.org/10.1177/074171368103200101>
- Muhonen, R., & Vuolanto, P. (2020). Suomalainen yliopistoihin kohdistuva väitöskirjatutkimus väitöskirjojen valossa. Teoksessa J. Kallunki, T. Saari, & T. Siekkinen (toim.), *Yhdistys, tutkimus, tutkijuus* (ss. 36–56). Koulutuksen tutkimuslaitos.
- Munnukka, T. (1998). *Hoitamaa oppiminen ja opettaminen: käytännöllinen opetus* [Väitöskirja, Tampereen yliopisto]. Tampere University Press.
- Mäki, K. (2012). *Opetustyön ammattilaiset ja mosaiikin mestarit: työkuultuurit ammattikorkeakouluopettajan toiminnan kontekstina* [Väitöskirja, Jyväskylän yliopisto]. JYX-julkaisuarkisto. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-4567-1>
- Mäki, K. (2019). Ammattikorkeakoulupedagogiikka – tiedon ja taidon oppimisen rajapinnassa. Teoksessa H. Kotila (toim.), *Ammatilliseksi opettajaksi* (ss. 81–92). Haaga-Helia ammattikorkeakoulu.
- Mäkinen, M. (2004). Mikä minusta tulee ”isona”? Yliopisto-opiskelijan ammattikuvan kehittyminen. Teoksessa P. Tynjälä, J. Välimaa, & M. Murtonen (toim.), *Korkeakoulutus, oppiminen ja työelämä* (ss. 57–76). Jyväskylän yliopisto.
- Mäkinen, M., & Annala, J. (2012). Understanding curriculum in Finnish higher education. Teoksessa S. Ahola, & D. Hoffman (toim.), *Higher education research* (ss. 291–312). Koulutuksen tutkimuslaitos.
- Neuvonen-Rauhala, M.-L. (2009). *Työelämälähtöisyyden määrittäminen ja käyttäminen ammattikorkeakoulun jatkotutkintokokeilussa* [Väitöskirja, Jyväskylän yliopisto]. Jyx-julkaisuarkisto. <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/21622>
- Nurmi, R., & Mahlamäki-Kultanen, S. (2015). Ammattikorkeakoulujen pedagogiset strategiat. *Ammattikasvatuksen aikakauskirja*, 17(3), 24–40. <https://journal.fi/akakk/article/view/90080>
- Nykänen, S., & Tynjälä, P. (2012). Työelämätaitojen kehittämismallit korkeakoulussa. *Aikuiskasvatus*, 32(1), 17–28. <https://doi.org/10.33336/aik.93966>
- Opetus- ja kulttuuriministeriö. (2020a). *Korkeakoulu- ja tiedepolitiikka ja sen kehittäminen*. <https://minedu.fi/korkeakoulu-ja-tiedelinjaukset>
- Opetus- ja kulttuuriministeriö. (2020b). *Korkeakoulutuksen kehittämishankkeet 2017–2020*. <https://minedu.fi/korkeakoulutuksen-kehittamishankkeet>
- Paloste, A. (2004). *Valmistumisesta työelämään: Kemi-Tornion amk:n terveysalalta 1995 valmistuneiden käsityksiä koulutuksesta, ammatillisesta pätevydestä ja sijoittumisesta työelämään* [Väitöskirja, Lapin yliopisto]. Lapin yliopisto.
- Penttilä, T. (nyk. Konst) (2012). *Environmental issues in business education curricula at Finnish universities of applied sciences* [Väitöskirja, Itä-Suomen yliopisto]. Finna. <https://finna.fi/Record/fennica.994851>
- Pihkala, J. (2008). *Ammattikorkeakoulutuksen aikaiset yrittäjyysintentojen muutokset* [Väitöskirja, Tampereen yliopisto]. Opetus- ja kulttuuriministeriö. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-485-473-3>
- Pihlström, S. (2004). Tiede ja toiminta, teoria ja käytäntö – yliopistot ja ammattikorkeakoulut pragmatismien näkökulmasta. Teoksessa M. Friman, O. Lampinen, P. Nummela, & M. V. Volanen (toim.), *Ammattikorkeakouluetiiikka* (ss. 49–60). Opetusministeriö. <http://urn.fi/URN:ISBN:952-442-822-9>
- Pirinen, R. (2013). *Towards realisation of research and development in a university of applied sciences* [Väitöskirja, Itä-Suomen yliopisto]. UEF eREPOSITORY. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-61-1150-6>
- Raij, K. (2000). *Toward a Profession: Clinical learning in a hospital environment as described by student nurses* [Väitöskirja, Helsingin yliopisto]. Helda. <http://urn.fi/URN:ISBN:951-45-9418-5>
- Raij, K. (2007). *Learning by Developing*. Laurea-ammattikorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2016070113480>
- Raij, K., & Taatila, V. (2017). Toimintalähtöinen oppiminen koulutuksen kehittäjänä. *Ammattikasvatuksen aikakauskirja*, 19(4), 4–7. <https://journal.fi/akakk/article/view/84735>
- Raman, S. (2016). *Emerging Trends in Higher Education Pedagogy*. WOU Press.
- Rauhala, P., Kantola, M., Friman, M., & Huttula, T. (2016). Ammattikorkeakoulutus tutkimuksen kohteena. *Tiedepolitiikka*, 41(3), 57–68.
- Rissanen, R. (2003). *Työelämälähtöinen opinnytö oppimisen kontekstina: fenomenografisia näkökulmia tradenomin opinnytöyöhön* [Väitöskirja, Tampereen yliopisto]. Trepo. <http://urn.fi/urn:isbn:951-44-5806-0>
- Rohweder, L. (2001). *Ympäristökasvatus ammattikorkeakoulussa: opetus suunnitelmateoreettisen mallin kehittäminen liiketalouden koulutukseen* [Väitöskirja, Helsingin kaupparkeakoulu]. Helsingin kaupparkeakoulu. <http://epub.lib.aalto.fi/fi/diss/?cmd=s-how&dissid=23>
- Ruohonen, S., & Mäkelä-Marttinen, L. (2010). *Towards a learning and competence creating ecosystems*. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201201181440>

- Ruohotie, P. (2002). The development of competence and qualifications as the objective of vocational higher education. Teoksessa H. Niemi, & P. Ruohotie (toim.), *Theoretical Understandings for Learning in the Virtual University*. Research Center for Vocational Education and Training.
- Salo, K., & Friman, M. (2006). Katsaus akateemiseen kasvatustieteelliseen ammattikorkeakoulututkimukseen. *Ammattikasvatuksen aikakauskirja*, 8(3), 71–84.
- Sandelowski, M., Barroso J., & Voils, C. (2007). Using qualitative metasummary to synthesize qualitative descriptive findings. *Research in Nursing & Health*, 30(1), 99–111. <https://doi.org/10.1002/nur.20176>
- Schön, D. A. (1983). *The reflective practitioner: How professionals think in action*. Basic books.
- Seppälä, H. (2013). *Students' scientific thinking in higher education: universities and universities of applied sciences* [Väitöskirja, Helsingin yliopisto]. Helda. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-10-8203-0>
- Sharples, M., de Roock, R., Ferguson, R., Gaved, M., Herodotou, C., Koh, E., & Weller, M. (2016). *Innovating pedagogy*. The Open University. https://iet.open.ac.uk/file/innovating_pedagogy_2016.pdf
- Snyder, H. (2019). Literature review as a research methodology: An overview and guideline. *Journal of Business Research*, 104, 333–339. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2019.07.039>
- Sulosaari, V. (2016). *Medication competence of nursing students in Finland* [Väitöskirja, Turun yliopisto]. Turun yliopisto. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-29-6501-4>
- Teichler, U. (2015). Higher education research in Europe. Teoksessa A. Curaj, L. Matei, R. Pricopie, J. Salmi, & P. Scott. (toim.), *The European Higher Education Area* (ss. 815–847). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-319-20877-0_50
- Tiilikkala, L. (2004). *Mestarista tuutoriksi. Suomalaisen ammatillisen opettajuuden muutos ja jatkuvuus* [Väitöskirja, Jyväskylän yliopisto]. JYX-julkaisuarkisto. <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/13296>
- Tirri, K., & Toom, A. (2020). The moral role of pedagogy as the science and art of teaching. Teoksessa K. Tirri, & A. Toom (toim.), *Pedagogy in Basic and Higher Education: Current Developments and Challenges* (ss. 3–13). IntechOpen. <https://doi.org/10.5772/intechopen.90502>
- Toom A., & Pyhältö, K. (2020). *Kestävää korkeakoulutusta ja opiskelijoiden oppimista rakentamassa. Tutkimukseen perustuva selvitys ajankohtaisesta korkeakoulupedagogiikan ja ohjauksen osaamisesta*. Opetus- ja kulttuuriministeriö. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-696-6>
- Ursin, J., Hyytinen, H., & Silvennoinen, K. (toim.) (2021). *Korkeakouluopiskelijoiden geneeristen taitojen arviointi – Kappas!-hankkeen tuloksia*. Opetus- ja kulttuuriministeriö. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-892-2>
- Vesterinen, P. (2001). *Projektiopiskelu- ja oppiminen ammattikorkeakoulussa* [Väitöskirja, Jyväskylän yliopisto]. Jyx-julkaisuarkisto. <http://urn.fi/URN:ISBN:951-39-1169-1>
- Vidgren, M. (2009). *Koulutusinnovaatiotoiminnan tukemisen ja johtamisen mallintaminen: tapaustutkimus monialaisen ammattikorkeakoulun terveys- ja liiketalousaloilta* [Väitöskirja, Kuopion yliopisto]. Kuopion yliopisto. <http://www.oppi.uef.fi/uku/vaitokset/vaitokset/2009/isbn978-951-27-1237-3.pdf>
- Virolainen, M. (2014). *Toward connectivity: The internships of Finnish universities of applied sciences* [Väitöskirja, Jyväskylän yliopisto]. Jyx-julkaisuarkisto. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-5588-5>
- Volanen, V. M. (2003). Taito-oppi haastaa tietto-opin. Teoksessa H. Kotila (toim.), *Ammattikorkeakoulupedagogiikka* (ss. 36–41). Edita.
- Vuorijärvi, A. (2013). *Tekstilaji ja yhteisö: ammattikorkeakoulun opinnäytetyön diskussio tekstinä* [Väitöskirja, Helsingin yliopisto]. Helda. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-10-8928-2>
- Vuorimaa, V. (2003). *Tiedon taidot verkko-opiskelu-ympäristössä: tietotekniikan perusosaaminen ammattikorkeakoulussa*. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Wenger, E. (1998). *Communities of practice. Learning, meaning and identity*. University Press.

LIITE 1. 1996-2016 VÄITÖSKIRJAT LUOKITTAIN SEKÄ ALAKOHTAISESTI

OPPIMINEN		VUOSI	ALA
Löfman, Päivi	Tapaustutkimus itseohjautuvuudesta sairaanhoitaja-koulutuksen eri vaiheissa	2014	sote
Seppälä, Hannele	Student´s scientific thinking in higher education: universities and universities of applied sciences	2013	
Pitkäjärvi, Marianne	English-Language-Taught Degree Programmes in faculties of healthcare in Finnish universities of applied sciences	2012	sote
Kakkonen, Marja-Liisa	Learning entrepreneurial competences in an international undergraduate degree	2012	
Holmström, Anneli	Etnografinen tutkimus natiivitutkimusten oppimisesta röntgenhoitajaopiskelijoiden oppimisessa	2012	sote
Tenno, Tiiu	Surffaaajat ja syventäjät: verkko-oppimisympäristön pedagogisen rakenteen ja opiskelijoiden toimintaorientaatioiden tarkastelua	2011	sote
Katajamäki, Erja	Moniammatillisuus ja sen oppiminen: tapaustutkimus ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalalta	2010	sote
Laine, Päivi	Verenpaineen mittaamisen opettaminen sairaanhoitaja- ja terveydenhoitajaopiskelijoille	2010	sote
Luoto, Seppo	The reflective structuration of entrepreneurship: as contextualisation to the Finnish university and polytechnics students` narratives	2010	sote
Mäkelä, Leena	Verkkokurssi opetuksen ja oppimisen kompleksisena toimintatilana	2010	
Numminen, Olivia	Nursing ethics education in Finland from the perspective of codes of ethics	2010	sote
Immonen-Orpana, Päivi	Onnistuneen ikääntymisen ymmärrystä rakentamassa: fysioterapeuttiopiskelijoiden oppiminen kestävästä edistävän kasvatuksen kehityksessä.	2009	sote
Valtonen, Minna	Kertomuksia kirkon työntekijäksi kasvamisesta: kirkon nuoriyönohjaajiksi opiskelevien spiritualiteetin ja ammatillisen identiteetin muotoutuminen	2009	hum.ala
Pihkala, Jussi	Ammattikorkeakoulutuksen aikaiset yritysintentioiden muutokset	2008	
Bergroth, Mari	Språkplanering vid en tvåspråkig yrkehögskola: exemplet fackspråkligt språkbad	2007	
Häkämies, Annukka	Metodilla on merkitys - muodolla on kieli: draamatyökentely mielenterveyshoitotyön ammattikorkeakouluopinnoissa	2007	sote

OPPIMINEN		VUOSI	ALA
Lähtenmäki, Marja-Leena	Asiantuntijuuden kehittyminen ongelmaperustaisessa fysioterapeuttikoulutuksessa	2006	sote
Kaartinen, Tapani	Itsesäätelyvalmiuden musiikin opiskelussa	2005	kulttuuri
Leskelä, Jori	Mentorointi aikuisopiskelijan ammatillisen kehittymisen tukena	2005	
Ylikerälä, Juhani	Yrityshautomokokemuksen vaikutukset tradenomi-opiskelijan yrittäjäuran syntyyn ja kehittymiseen: yrityshautomotoiminta liiketalouden alan ammattikorkeakoulun yrittäjäkoulutuksessa	2005	kaha
Kilpinen, Kari	Reflective teacher using the computer-network in teaching: how the psycho-epistemological learning styles help to better design learning environments	2004	
Kaaresvirta, Päivi	Oppiminen työelämäprojekteissa: ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden kokemukset työelämäprojekteissa oppimisesta	2004	sote
Ora-Hyytiäinen, Elina	Auttajasta reflektiiviseksi sairaanhoitajaksi: ammattikorkeakouluopiskelijan kasvu ja kehittyminen ammattiin	2004	sote
Havukainen, Pirjo	Terveysalan opiskelijoiden hoitotyön oppiminen esseevastausten perusteella arvioituna	2003	sote
Joutsen-Onnela, Merja	Turvallisuutta ja sopusointua vai jännitystä ja valtaa: tutkimus sairaanhoitaja- ja terveydenhoitajaopiskelijoiden yrittäjyys- ja muista arvoista	2003	sote
Kilpiäinen, Seppo	Odotetaan käytäntöä ja saadaan teoriaa: tutkimus Kemi-Tornion amk:n terveysalan opiskelijoiden käsityksistä ja kokemuksista opetuksesta ja ohjauksesta 1995-1997 ja 200-2001	2003	sote
Rauto, Eeva	Välikielen kehitys vieraskielisessä opetuksessa: tutkimus muutoksista insinööriopiskelijoiden englannin kieliopin hallinnassa	2003	tekniikka
Liimatainen, Leena	Kokemuksellisen oppimisen kautta kohti terveyden edistämisen asiantuntijuutta: hoitotyön ammattikorkeakouluopiskelijoiden terveyden edistäminen ja oppiminen hoitotyön harjoittelussa.	2002	sote
Penttinen, Marjatta	Needs for teaching and learning English in BBA studies as perceived by students, teachers and companies: North Karelia Polytechnic in an international perspective	2002	
Paldanius, Anneli	Lähimmäisenrakkautta hoitotyön koulutuksessa: miten hoitotyön opiskelijat kuvaavat lähimmäisenrakkautta koulutuksen ja työkokemuksen edetessä	2002	sote
Mäkinen, Elisa	Ergonomiakäsitys murroksessa: arviointi ammattikorkeakoulussa muodostuvista ergonomiakäsityksistä	2001	

OPPIMINEN		VUOSI	ALA
Hokkanen, Simo	Innovatiivisen oppimisympäristön profiili: ammattikorkeakoulujen tekniikan ja liikenteen koulutusalan näkökulmasta tarkasteltuna	2001	tekniikka
Airola, Anneli	Towards internationalisation: English oral proficiency in BBA at North Karelia Polytechnic	2000	
Kuokkanen, Ritva	Opiskelijoiden päätöksenteon kehittyminen osana ammattitaitoa sairaanhoitajakoulutuksessa	2000	sote
Virtamo, Anneli	Itseohjautuvuus liiketalouden ammattikorkeakoulun atk-opetuksessa: transformatiivisen oppimisen näkökulma	2000	kaha
Halme, Sirkka-Liisa	The development possibilities of critical thinking related to nursing in nursing education	1998	sote
OSAAMINEN		VUOSI	ALA
Sulosaari, Virpi	Medication competence of nursing students in Finland	2016	sote
Sulkakoski, Marjut	"Ihan vaan perusasiat pitää osata hyvin": ammattikorkeakoulujen insinööriopiskelijoille lukion kokemusten pohjalta rakentuva matematiikkakuva	2016	tekniikka
Kaisvu, Terhi	Ammattikorkeakouluopiskelijan osaamisen konstruoiminen reflektion avulla kohti varhaiskasvatuksen asiantuntijuutta	2015	sote
Nevaranta, Jorma	Competence needs and model for teaching strategy development of mechanical engineers in product development	2014	tekniikka
Koski, Jouni	Myyntityö ammattina: fenomenografinen tutkimus tradenomiopiskelijoiden käsityksistä	2014	kaha
Niinistö-Sivuranta, Susanna	Sanoista syntyy yhteinen merkitys?	2013	kulttuuri
Timonen, Liisa	Kansainvälisty tai väisty? Tapaustutkimus kv-osaamisen ja kulttuurien oppimisen merkityksenannoista oppijan, opettajan ja korkeakoulututkimuksen pedagogisen suhteen rajaamissa kohtaamisen tiloissa.	2011	
Käyhkö, Riitta	"Positiivinen suhtautuminen edesauttaa keskittymistä": ammattikorkeakoulu asiantuntijuuden kehittäjänä opiskelijoiden käsitysten mukaan	2007	
Moisio, Eeva-Liisa	Sairaanhoitajaksi aikuiskoulutuksessa: sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon suorittaneiden kokemukset sairaanhoitajakoulutuksesta ammattikorkeakoulussa ja yleisten ammattitaito- ja taitomerkkien kehittymisestä	2006	sote
Heikkilä, Asta	Ammattikorkeakoulusta valmistuvien hoitotyön opiskelijoiden tutkitun tiedon käyttö	2005	sote

OSAAMINEN		VUOSI	ALA
Kyrölähti, Eija	Työterveyshuollossa työskentelvän terveydenhoitajan ammatillinen osaaminen: itsesääätelyvalmiuksien kehittäminen ammattikorkeakoulussa	2005	sote
Heikkinen, Vesa	Matka restonomiin ydinosaamiseen	2004	palvelu
Paloste, Airi	Valmistumisesta – Työelämään: Kemi-Tornion amk:n terveysalalta 1995 valmistuneiden käsityksiä koulutuksesta, ammatillisesta pätevyydestä ja sijoittumisesta työelämään	2004	sote
Salmela, Marjo	Sairaanhoitajaopiskelijoiden hoitamisen taidot ja niiden opetus ammattikorkeakoulussa: opiskelijoiden, opettajien ja ohjaajien arviot	2004	sote
Kostiainen, Emma	Viestintä ammattiosaamisen ulottuvuutena	2003	
Joutsen-Onnela, Merja	Turvallisuutta ja sopusointua vai jännitystä ja valtaa: tutkimus sairaanhoitaja- ja terveydenhoitajaopiskelijoiden yrittäjyys- ja muista arvoista	2003	sote
Vuorimaa, Vesa	Tiedon taidot verkko-opiskeluympäristössä: tietotekniikan perusosaaminen ammattikorkeakoulussa	2003	
Korhonen, Kaisu	Intercultural competence as part of professional qualifications: a training experiment with bachelor of engineering students	2002	tekniikka
Liimatainen, Leena	Kokemuksellisen oppimisen kautta kohti terveyden edistämisen asiantuntijuutta: hoitotyön ammattikorkeakoulu-opiskelijoiden terveyden edistäminen ja oppiminen hoitotyön harjoittelussa.	2002	sote
Räisänen, Anu	Hoitotyöntekijöiksi valmistuvien osaaminen: vertailututkimus opistoasteelta ja ammattikorkeakouluista valmistuvien hoitotyöntekijöiden hoitotyön toimintojen hallinnasta sekä opetuksen ja opiskelun painotuksista.	2002	sote
Jaroma, Anneli	Koulutus ja tuleva toiminta hoitotyössä: kysely kättilö-, sairaanhoitaja-, ja terveydenhoitajaopiskelijoille	2000	sote
Valtonen Minna	Radiografian asiantuntijuus: röntgenhoitajan työ ja siinä tarvittava osaaminen	2000	sote
Raj Katariina	Toward a Profession : Clinical learning in a hospital environment as described by student nurses	2000	sote
Vanhanen, Liisa	Terveysalan opiskelijoiden suuntautuminen hoitamiseen	2000	sote
Karttunen, Päivi	Tietoa hoitotyön toimintaan: sairaanhoiden opiskelijoiden käsityksiä tiedosta ja tiedon suhteista toimintaan	1999	sote
Järvi, Pentti	Ammattimielikuva: ammattimielikuva osana ammatillisen suuntautumisen prosessia	1997	

OPETUSSUUNNITELMAT			VUOSI	ALA
Pirinen Rauno	Towards realization of research and development in a university of applied sciences		2013	
Penttilä, Taru	Environmental issues in business education curricula at Finnish universities of applied sciences		2012	kaha
Mäkimurto-Koivumaa, Soili	Effectuation and inquiry-based entrepreneurship education: essays of renewing education		2012	
Immonen-Orpana, Päivi	Onnistuneen ikääntymisen ymmärrystä rakentamassa: fysioterapeuttiopiskelijoiden oppiminen kestävästä kehitystä edistävän kasvatuksen kehityksessä.		2009	
Kuoppamäki, Ritva	Ammattikorkeakoulun erikoistumisopinnot asiantuntijuuden kehittäjänä: tieto- ja viestintätekniikan erikoistumisopintojen vaikuttavuus terveysalalla		2008	
Friman, Mervi	Ammatillisen asiantuntijan etiikka ammattikorkeakoulutuksessa		2004	
Elomaa, Leena	Research evidence implementation and its requirements in nursing education		2003	sote
Uosukainen, Leena	Promotion of the good life: Development of a curriculum for public health nurses		2002	sote
Rohweder, Liisa	Ympäristökasvatus ammattikorkeakoulussa: opetus-suunnitelmateoreettisen mallin kehittäminen liiketalouden koulutukseen		2001	kaha
Sirkka, Kari A.	Sairaanhoitajasta sairaanhoitajaksi: korkea-asteen tutkintoon johtava monimuotokoulutus itseohjautuvan ammatillisen kasvun ja kehityksen välineenä Suomessa ja Unkarissa		2001	sote
Vesala, Päivi	Oppivuus ammattikorkeakoulussa: liiketoimintasuunnitelmaopintojakson kehittäminen toimintatutkimuksena		2001	
Hokkanen, Simo	Innovatiivisen oppimisympäristön profiili: ammattikorkeakoulujen tekniikan ja liikenteen koulutusalan näkökulmasta tarkasteltuna		2001	tekniikka
Kotila, Hannu	Ammattikorkeakouluopiskelijoiden kokemuksia opetus-suunnitelmasta		2000	sote
PEDAGOGISET KÄYTÄNTEET			VUOSI	ALA
Keskitalo, Tuula	Developing a pedagogical model for simulation-based healthcare education		2015	sote
Suonpää, Maija	Constructing an opportunity centred collaborative learning model through and for entrepreneurship		2013	

PEDAGOGISET KÄYTÄNTEET		VUOSI	ALA
Karjalainen, Anna-Liisa	Elettyä ymmärtämässä: kirjoittaminen ja teksti reflektiona sosiaalialan amk-opinnoissa	2012	sote
Väänänen, Matti	Implementing PCL programming training in automation engineering education in virtual environment	2012	tekniikka
Rautiainen, Jukka	Kehittämistutkimus: ongelmalähtöinen kokeellinen kemian korkeakouluopetus	2012	tekniikka
Kärnä, Maija	Virtuaalinen tiedonrakentamisen tila ongelmaperusteisen oppimisen tukena	2011	
Neuvonen-Rauhala, Marja-Liisa	Työelämälähtöisyyden määrittäminen ja käyttäminen ammattikorkeakoulun jatkotutkintokokeilussa	2009	yamk
Alanko-Turunen, Merja	Negotiating interdiscursivity in a problem-based learning tutorial site	2005	
Vesterinen, Pirkko	Projektiopiskelu- ja oppiminen ammattikorkeakoulussa	2001	
HARJOITTELU		VUOSI	ALA
Virolainen, Maarit	Towards connectivity: internships of Finnish universities of applied sciences	2014	
Romppanen, Maija	Hoitotyön opiskelijoiden merkitykselliset hoitamisen kokemukset ja niistä oppiminen kliinisessä ympäristössä	2011	sote
Juntunen, Anne-Leena	Uusia työtapoja päiväkotityöhön – tutkimus sosionomi (AMK)-koulutuksen asiakastyön harjoittelusta	2010	sote
Brunou, Sinikka	Sairaanhoidajaopiskelijoiden ohjattujen käytännön harjoittelujen aikana ilmenneet eettiset ongelmat	2009	sote
Liimatainen, Leena	Kokemuksellisen oppimisen kautta kohti terveyden edistämisen asiantuntijuutta: hoitotyön ammattikorkeakouluopiskelijoiden terveyden edistäminen ja oppiminen hoitotyön harjoittelussa.	2002	sote
Vesterinen, Marja-Liisa	Ammatillinen harjoittelu osana asiantuntijuuden kehittämistä ammattikorkeakoulussa	2002	
Munnukka, Terttu	Hoitamaan oppiminen ja opettaminen: käytännöllinen opetus	1997	sote
OHJAUS		VUOSI	ALA
Kuurila, Eija	Uraohjaus ja urasuunnittelu ammattikorkeakoulussa	2014	
Vänskä, Kirsti	Terveysalan ohjaajien käsityksiä ohjausosaamisesta	2012	sote
Kalima, Riitta	Opintojen pitkittyminen ja keskittyminen ammattikorkeakoulussa	2011	

OHJAUS		VUOSI	ALA
Luojus, Katja	Ammattitaitoa edistävän harjoittelun ohjauksen toimintamalli - ohjaajien näkökulma	2011	
Annala, Johanna	Merkitysneuvotteluja hopsista ja sen ohjauksesta: toimintatutkimus hopsin ja sen ohjauksen kehittämisestä korkea-asteen koulutuksessa.	2007	
Peltomäki, Eila	Sosiaali-alan ammattikorkeakoulun opiskelijoiden oppimiskokemusten kehittyminen henkilökohtaisessa ohjausprosessissa	1996	sote
OPINNÄYTETYÖ		VUOSI	ALA
Vuorijärvi, Aino	Tekstilaji ja yhteisö: ammattikorkeakoulun opinnäytetyön diskurssio tekstinä	2013	
Leinonen, Rauni	Opiskeluorientaatiot ja opinnäytetyön vertaistilanteet opiskelijoiden asiantuntijuuden kehittämisen tukena	2012	
Heinonen, Jarmo	Suomalaisten tiede- ja ammattikorkeakoulujen opinnäytetyöt ohjaajien silmin.	2006	
Frilander-Paavilainen, Eeva-Liisa	Opinnäytetyö asiantuntijuuden kehittäjänä ammattikorkeakoulussa	2005	
Rissanen, Riitta	Työelämälähtöinen opinnäytetyö oppimisen kontekstina: fenomenografisia näkökulmia tradenomin opinnäytetyöhön	2003	kaha
Julkunen, Jorma	Vieras ja oma teksti kohtaavat insinööriyössä: mitä lähteiden käyttö osoittaa ammattikorkeakouluinsinöörin asiantuntijuudesta ja osaamisesta?	2002	tekniikka

